

תשובון לשאלון 011107 קיץ תש"ע

תשובות	ציון
	פרק א
<p align="center"><u>שלושה צרכים שהסלנג עונה עליהם</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - מספק מילים וביטויים החסרים בשפה ; - מספק תחליף למילים המצויות בשפה התקנית שלא משתמשים בהן - מאפשר שיח בנושאי טבו ופריצת נורמות בלי לאיים על ערכי החברה - מאפשר שימוש בשפות שאינן עברית למרות העמדה המקובלת 	1
<p align="center"><u>המטרה העיקרית של כותב המאמר</u></p> <p>ב. לתאר את התפתחות הסלנג הישראלי ואת השינויים שחלו בו</p>	2
<p align="center"><u>תמצית הכתוב בפסקה ה</u></p> <p>ד. בתחומים מסוימים: הבעת רגשות ראשוניים, הבעת עמדה, מילות ברכה ופנייה וכן בתחום התכונות האנושיות, הסלנג פורה מאוד.</p>	3
<p align="center"><u>ציון שתי דרכים להתפתחות הסלנג הישראלי והבאת דוגמה לכל אחת</u></p> <p>1. שימוש במילים עבריות תקינות במשמעות אחרת. <u>דוגמאות</u>: שבת בקיבוץ = יום חופשי מעבודה ; עצבים = סבלנות בביטוי "אין לי עצבים לזה"; דם = אומץ בביטוי "אין לך אומץ" ; הלך = נעלם בביטוי "הלך הכסף".</p> <p>2. השפעה ישירה ועקיפה של שפות רבות שדוברי העברית באו איתן במגע. <u>דוגמאות</u>: יידיש = קוטר, פראייר, פליק, זץ (להשווץ, לקטר). סיומות ניק (קיבוצניק) וצייק (קטנצייק) ערבית = דחילק, אינשאללה, סחתיין, מבסוט, אחלה, סבאבה, ג'דע, אהבל, מג'נון. אנגלית = פיפטי-פיפטי, טרמפ.</p>	4
<p align="center"><u>באיזו פסקה במאמר מתאים לשלב את המילה "חופר"</u></p> <p>מתאים לשלבה בפסקה ו' כדוגמה למילה תקינה שקיבלה משמעות אחרת בסלנג.</p>	5
<p align="center"><u>איזה רעיון מבסס במאמר אזכור מילונם של דן בן אמוץ ונתיבה בן יהודה?</u></p> <p>האזכור מבסס את הרעיון שהשינוי ביחס לסלנג וההכרה במעמדו נזקפים לזכותם של עיתונאים ומחברי מילונים.</p>	6
<p align="center"><u>הבעת דעה על השימוש בסלנג בקרב אנשי ציבור</u></p> <p>מתקבלת כל דעה מנומקת ומבוססת על המאמר. אפשרויות ביסוס:</p> <ul style="list-style-type: none"> - בעד: עמדתו החיובית של המחבר הבאה לביטוי במשפט הבא: "השינוי ביחס לסלנג וההכרה במעמדו נזקפים לזכותם של עיתונאים ומחברי מילונים (ש' 76). - "...ואף בקרב פוליטיקאים המשתמשים בו כדי להתקרב לקהל רחב ומגוון" (ש' 84) – ניתן להשתמש במשפט זה לחיוב או לשלילה. - "אפשר לראות בסלנג מנגנון חברתי-לשוני, המאפשר לדוברים לפרוץ נורמות בלי לאיים על ערכי החברה" (שורה 16-18) – לחיוב או לשלילה 	7
<p align="center"><u>א. כתיבת פסקת השוואה עם מסקנה העולה ממנה דוגמה:</u></p> <p>מהשוואה בין הנתונים על "מילון לעברית מדוברת" של דן בן אמוץ ושל נתיבה בן יהודה ובין הנתונים על "מילון הסלנג המקיף" של רוביק רוזנטל ניתן ללמוד כי תרומתה של היידיש לסלנג זהה בשני המילונים (55 ערכים) ואילו תרומתן של הערבית והאנגלית גבוהה יותר במילון של רוזנטל (91, 82, בהתאמה) לעומת התרומה המוצגת במילונם של בן אמוץ ובן יהודה (77, 39, בהתאמה).</p> <p>מן הנתונים ניתן להסיק כי השפעתה של האנגלית על הסלנג הישראלי גברה מאוד במשך השנים והיום היא הרבה ביותר מבין השפות, ולעומת זאת לא חל שינוי בתרומתה של היידיש</p>	8

	<p>לעברית במשך השנים והיום השפעתה היא הנמוכה ביותר.</p> <p>ב. חיזוק מן המאמר למסקנה העולה מן הנתונים "בעשורים האחרונים, בהשפעת מוזיקת הפופ, הטלוויזיה, המחשבים ותהליכי הגלובליזציה גברה מאוד השפעת האנגלית על הסלנג" (פי יד)</p>
9	<p>סיכום – הסלנג הישראלי מאז קום המדינה ועד ימינו דוגמה: המאמר "הסלנג הישראלי" המעובד על פי ר. רוזנטל מתאר את הסלנג הישראלי ואת השינויים שחלו בו במהלך השנים.</p> <p>לפני קום המדינה שקדו מחדשי השפה על יצירת שפה תקנית שתאפשר שימוש שוטף בעברית, אולם במהלך השנים התפתח הסלנג לצדה של העברית התקנית, והושפע בעיקר מהיידיש, מהערבית ומהאנגלית של תקופת המנדט. לאחר קום המדינה הושפע הסלנג הישראלי בעיקר מהסלנג הצבאי ואילו משנות ה-80 חלה עלייה של סלנג מעודן מהווי הצעירים על חשבון הסלנג הצבאי. בשנים אלה קיבל הסלנג הכרה במעמדו ובלגיטימיות שלו בזכות עיתונאים ומחברי מילונים. בשנות ה-90 גברה השפעתה של הערבית ולעומתה נעלמו מהסלנג מילים רבות ביידיש. ולבסוף, בעשורים האחרונים גברה השפעתה של האנגלית על הסלנג, הוא מאפיין קבוצות רבות באוכלוסייה ואף פוליטיקאים. הוא הפך להיות לגיטימי בתקשורת ובספרות, והיום מופיעות מילותיו גם במילונים הכלליים.</p>
פרק ב 10	<p><u>אוצר המילים והמשמעים ; שם המספר</u></p> <p>א. המשמעות המתאימה למילה "אח" בפסקה ה' מאחד המילונים - אבן שושן: ג. מ"ק לצער וליגון בחיקוי לקריאה הטבעית - רב מילים: 1. אוי! אוי! קריאה המביעה צער, כאב, קוצר רוח כד' 2. הו! קריאה של שמחה או קריאה המציינת שמרוצים ממהו</p> <p>ב. הוכחת הקביעה שהמילה "אח" היא הומונימית בשני המילונים יש למילה אח שלושה ערכים נפרדים. אבן שושן מציין לכל ערך אטימולוגיה (גזרון) שונה וניתן לראות שאין קשר בין המשמעויות בכל ערך.</p> <p>ג. (1) השוואה (לא בטבלה) בין שני המילונים מבחינת מקור המילה ומקור הדוגמאות מן ההשוואה בין שני המילונים ניתן לראות שאבן שושן מציין אטימולוגיה לכל אחד מהערכים, ואילו רב מילים אינו מציין אטימולוגיה כלל. כמו כן, אבן שושן מדגים את המילה באמצעות מובאות מהמקרא ומהעברית החדשה (ר' ביאליק), ואילו רב מילים מביא דוגמה אחת מהמקרא, ושאר דוגמאותיו הן משפטים אפשריים בלשון ימינו ולא מבואות.</p> <p>(2) מה ניתן ללמוד מן ההשוואה שלעיל על אופיו של כל אחד מהמילונים אבן שושן הוא מילון דיאכרוני המתאר את רבדיה של הלשון בתקופות השונות, ולכן הוא מציין את מקור המילה ומדגים אותה באמצעות מובאות מתקופות שונות. לעומתו, רב מילים הוא מילון סינכרוני המתאר את שימושי השפה בימינו, לכן אינו מציין את מקור המילה ומרבית הן משפטים אפשריים בשפת ימינו ולא מובאות מהמקורות.</p> <p>ד. (1) ההגדרה המתאימה ברב מילים למילה "אחי" המתאימה לאיור 4. כינוי חיבה לידיד, לרע, למישהו קרוב.</p> <p>(2) ההבדל בין המשלב הלשוני של המילה "אחי" באיור לזה של הגדרה זו המילה באיור היא בלשון עגה (סלנג) ואילו בהגדרה היא מתייחסת ללשון מליצית (שפה גבוהה)</p>
11	<p>א. משמעות המילה "פורה" במשפט: "הסלנג פורה מאוד גם בתחום..." (1) שופע</p> <p>ב. משמעות הביטוי "הפכו לנחלת הסלנג הישראלי": (4) השתרשו בסלנג הישראלי</p>
12	<p>קולוקציות (שכנויות): מילים שמתאים לצרף להן את המילה "להביע":</p>

	תקווה, הסכמה, הסתייגות	
13	<u>זוגות מילים שיש בהם יחס של היכללות</u> ב. רגש-כאב; שפה – יידיש; מסגרת חברתית – תנועת נוער	
14	א. <u>הצורה הנכונה של שם המספר</u> (1) המאה העשרים ואחת (2) שבעים ושבעה ערכים; עמוד מאתיים שישים ושתיים ב. <u>כתיבת הספרות 1 (בינואר), 10 (מילים) במילים</u> אחד, עשר	
<u>פרק ג</u>	<u>תחביר ומערכת הצורות</u>	
15	<u>תחביר</u> א. (1) <u>סוג המשפט</u> א. פשוט; ב. מורכב; ג. מחובר(מאוחד) (2) <u>תפקיד המילים המסומנות בקו</u> א. האנגלית = משלים פועל; ב. לביטויים = משלים שם (לוואי); ג. היידיש = לוואי ב. <u>ציון השגיאה במשפט: "בשנות השמונים בולט בסלנג הישראלי השפעה על..." והנמקה:</u> "השפעה" היא נושא המשפט ואילו "בולט" הוא הנשוא. יש להתאים בין נושא לנשוא במין ובמספר, מאחר שהשפעה היא בנקבה, יש לכתוב "בולטת" ולא "בולט".	
16	א. (1) <u>המשפט שבו התפקיד התחבירי של המילה "סלנג" הוא שונה מהמשפטים האחרים</u> משפט ג. (2) <u>מה תפקידה התחבירי של המילה במשפט זה</u> משלים פועל. ב. (1) <u>הסוג התחבירי של המשפט "באמצעות הסלנג...., וכך הם....בעברית בלבד"</u> איחוי (מחובר) (2) <u>תפקיד המילים המסומנות בקו במשפט זה:</u> באמצעות הסלנג = משלים פועל; לשימוש = משלים שם (לוואי)	
17	א. <u>הנמקה לסוג המשפט במשפט: "הסלנג הצבאי הכללי שלאחר הקמת המדינה הושפע בעיקר מן הסלנג הצבאי"</u> אף כי יש במשפט מילת שעבוד, המשפט הוא משפט פשוט כי יש בו רק נושא אחד (הושפע) ונושא אחד (הסלנג). ב. <u>המשפט: "מילון הסלנג המקיף של רוביק רוזנטל בנוי על תפיסה בלשנית" ללא משלימים:</u> המילון (נושא) בנוי (נשוא)	
18	א. (1) <u>העתקה ותחימה:</u> פסוקית בצבא נוצרו תנאים אידאליים להתפתחות הסלנג משום שבצבא אנשים חווים הווי אינטנסיבי (2) <u>הקשר הלוגי בין הפסוקית לעיקרי:</u> סיבה ותוצאה (3) <u>מילת קישור המביעה אותו יחס לוגי:</u> "מכיוון ש" ב. (1) <u>צירוף סמיכות:</u> עיקר מאמצייהם (2) <u>המרת הצירוף לשם ותוארו:</u> מאמצייהם העיקריים	

19	<p style="text-align: right;">מערכת הצורות</p> <p>א. (1) <u>מיון המילים לפעלים ושמות</u>: שמות: תרגול, שפשוף; פעלים: מאתגר, מאפשר (2) <u>שורש כ"א מהמילים</u>: ת.ג.גל ש.פ.שפ א.ת.ג.ר א.פ.ש.ר (3) <u>בניין משותף לכל המילים</u>: פיעל</p> <p>ב. (1) <u>השורש והבניין של "נזקפת" ו"נפרת"</u>: שורש: ז.ק.פ, נ.כ.ר ; בניין: נפעל (2) <u>צורת העתיד של "נזקפת"</u>: תִּזְקֹף</p>																									
20	<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="width: 15%;">שם פעולה</th> <th style="width: 15%;">גוף</th> <th style="width: 15%;">בניין</th> <th style="width: 15%;">שורש</th> <th style="width: 15%;">הפועל</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>ויתור</td> <td>-----</td> <td>פיעל</td> <td>ו-ת-ר</td> <td>מִוְתָּרִים</td> </tr> <tr> <td>התרה/ התר</td> <td>נסתר</td> <td>הפעיל</td> <td>נ-ת-ר</td> <td>מְתַרֵּן</td> </tr> <tr> <td>עדכון</td> <td>נסתרת</td> <td>פיעל</td> <td>ע-ד-כ-נ</td> <td>מַעְדִּכְנֵת</td> </tr> <tr> <td>-----</td> <td>נסתרת</td> <td>התפעל</td> <td>ס-מ-נ</td> <td>הַסְתַּמְנָה</td> </tr> </tbody> </table>	שם פעולה	גוף	בניין	שורש	הפועל	ויתור	-----	פיעל	ו-ת-ר	מִוְתָּרִים	התרה/ התר	נסתר	הפעיל	נ-ת-ר	מְתַרֵּן	עדכון	נסתרת	פיעל	ע-ד-כ-נ	מַעְדִּכְנֵת	-----	נסתרת	התפעל	ס-מ-נ	הַסְתַּמְנָה
שם פעולה	גוף	בניין	שורש	הפועל																						
ויתור	-----	פיעל	ו-ת-ר	מִוְתָּרִים																						
התרה/ התר	נסתר	הפעיל	נ-ת-ר	מְתַרֵּן																						
עדכון	נסתרת	פיעל	ע-ד-כ-נ	מַעְדִּכְנֵת																						
-----	נסתרת	התפעל	ס-מ-נ	הַסְתַּמְנָה																						
21	<p>א. (1) <u>דרך התצורה של המילים "קיבוצניק", "קטנצ'יק"</u>: בסיס + צורן סופי (2) <u>הדגמת דרך התצורה של אחת המילים</u>: בסיס = קיבוץ + צורן סופי = ניק בסיס = קטן + צורן סופי = צ'יק</p> <p>ב. <u>חלק הדיבר של הבינוני בכל משפט</u>: I. שפת הפרסום נשענת על הסלנג ומרחיבה את תפוצתו. (שניהם פעלים) II. ללדינו הייתה השפעה מוגבלת על העברית. (שם תואר)</p>																									
22	<p>א. <u>שני שמות תואר מהמשפט: "הסלנג הישראלי התפתח באופן טבעי במקביל להתחדשות השפה" ודרך התצורה המשותפת להם</u>: ישראלי, טבעי - דרך התצורה המשותפת להן היא בסיס + צורן סופי (סי)</p> <p>ב. <u>מיון מילים חדשות לפי זרכי תצורתן</u>: שורש במשקל: מצבע, הנפשה, מרשתת, רגשת בסיס + צורן סופי: נעימון, מסרון הלחם בסיסים = שמרטף</p>																									